

Zsidók és magyarok

Budapest 62., Pf. 634 1396

Zsidók és magyarok

Nem vagyok képes megérteni...

A nyilatkozók hangvétele egyrészt mélységes megdöbbenést, másrészt nagyfokú felháborodást váltott ki belőlem csakúgy, mint a környezetemben élőkből.

Megdöbbentő az a leplezetlen, izzó gyűlölet, ami a nyilatkozók szavaiból sugárzik az ellen az országos méretű közösség ellen, amelyben élnek. Elvakultságukban egy – saját bőrét menteni kívánó, tetteiért minél kevesebb felelősséget vállaló – náci háborús bűnös megalapozatlan nyilatkozatára való hivatkozással egy egész népet minősítenék antiszemitának. Ha ez igaz lenne, honnan kerültek ki akkor azok a keresztény emberek, papok, köztisztviselők, egyszerű polgárok, akik saját lehetőségeik szerint szabadságuk, sokszor életük kockáztatásával

igyekeztek menteni az elhurcolás elől az üldözötteket? Akik átérték azt a kort, emlékezhetnek rá, hogy a zsidók elhurcolása az akkori magyar társadalomból nem helyeslést vagy valami kárörömet, hanem sajnálkozást, szánalmat váltott ki. Ahol szerét ejthették, lehetőségeikhez képest, igyekeztek a szenvedéseket enyhíteni, ha mással nem, hát egy pohár vízzel, egy falat kenyérrel, egyéb aprósággal, amiknek átadását nagyon sok esetben az őrizetre vezényelt katonák szándékos „figyelmetlensége” tette lehetővé.

Megdöbbszent az a nagyvonalúság, amellyel a nyilatkozók Kun Béla, Szamuely Tibor, Rákosi, Péter Gábor, Farkas Mihály személyén egyszerűen túlteszik magukat azzal, hogy ezeket a véreskezű társaikat nem tekintik zsidónak, így semmi közük nincs hozzájuk. Ha ez ilyen egyszerű, akkor ma élő népünk Szalasit, Bakit, Endre Lászlót és társaikat nem tekinti magyarnak, és ezzel a témát le lehetne zárni!

Forgách Tibor, Budapest

Mi sem veszítettünk kevesebbet, mint Önök, Landeszmán úr! És nekünk ki adott elégtételt? Önök a háború után felhasználták a bosszú fegyverét, ahol csak lehetett – teljesen jogosan –, gyilkosukat még Dél-Amerikából is előhozták és kivégezték. És a mi gyilkosaink? Szabadon, jólétben élnek mind a mai napig. Mit szól ehhez, Landeszmán Úr? Ön azt mondja, „a bocsánatkéréstől nem lehet feltámadni”. Igaza van! Csakhogy tőlünk még bocsánatot sem kért senki, csak egyedül Jelcin orosz elnök. Ő is csak 1956-ért, a szovjet intervencióért. De a málenkij robot áldozataitól és a többi gaztettért, amit a szovjet bolsevista vezetés elkövetett magyar, csatlósaival együtt, azért soha nem kér senki bocsánatot! Ezekért a gyilkosságokért senkinek a haja szála sem görbül. Erről mi a véleménye, Landeszmán úr?

A magyarországi zsidóságnak szégyelleni kell magát Ön miatt, Landeszmán úr! Lefogadom, hogy Ön a zsidó nép mártírjainak tartja azokat az elesett izraeli katonákat, akik az 1967-es háborúban veszítették életüket. Szerintem is azok. Annak ellenére, hogy Izrael hadserege három ország népét gyilkolta az 1967-es háborúban. Mi több, a megszállt területekről azóta sem hajlandó kivonulni. Viszont az izraeli katona nem tehetett arról, hogy Jordániába, Egyiptomba, Szíriába vezényelték. Pont úgy nem, ahogy a magyar katona sem önszántából került a Don-kanyarba. Ugyanitt halt meg különben több ezer zsidó munkaszolgálatos is! Ezek is a magyar nép mártírjai. Különben sem Landeszmán György budapesti zsidó főrabbi fogja eldönteni, hogy kik a magyar nép mártírjai. Van erre sokkal illetékesebb ebben az országban: a magyar nép. Ön több antiszemitát csinált ezzel a nyilatkozattal, mint az egész magyarországi szélsőjobboldal. Ön sokkal többet ártott a magyarországi zsidóságnak, mint Csurka István. Darvas Iván, Csaroda

Nem vagyok képes megérteni, hogyan és milyen körülmények között kerülhetett sor erre az ijesztő és szégyenletes interjúra. Félelmetes a magyar társadalom minden egyedére nézve – akár zsidónak, akár nem zsidónak tartja magát – és mélységesen megalázó elsősorban magukra az ily módon megnyilatkozó zsidó személyiségekre nézve, akik még valamilyen meggondolatlansággal sem védekezhetnek, hiszen a szerkesztőség széljegyzete szerint a beszélgetésre még tavaly karácsony előtt került sor. A résztvevőknek azóta bőven lett volna idejük s módjuk arra, hogy alaposan megfontolhassák, hozzájáruljanak-e az elhangzottak változtatás, finomítás nélküli leközléséhez. Ezek után logikusan adódik az a szinte hihetetlen feltételezés, hogy nevezettek hivatalukból eredő – fokozott – erkölcsi felelősségük teljes tudatában, szándékosan akarták sértegetni az őseiket évszázadokkal ezelőtt befogadó nemzetet, amelyhez való asszimilálódást – saját állításaik szerint – gyűlöletesnek tartanak

ugyan, mégis meglehetősen paradox módon sértőnek tekintik, ha ezt az asszimilációt voltaképp az anyanemzet sem erőltette igazán közös történelmünk folyamán.

Úgy tűnik, az urak gyűlölete mindmáig olyan heves maradt, hogy a zsidók egyik leghírhedtebb hóhérának magamentegető vallomása is megfelel nekik preconcepciójuk alátámasztására. Holott Eichmann hivatkozott jeruzsálemi perében nemcsak a (francia, holland, lengyel, szlovák, cseh, román és természetesen magyar stb.) civil lakosságot vádolja összességükben kollaborációval, hanem épp az általa mindegyik zsidó közösségben létrehozott „Zsidó Tanácsot” – vagy ahogyan ő nevezte: a „Vének Tanácsát”, melyek tagjait a szó legteljesebb értelmében felelőssé tette valamennyi utasítása továbbításáért és azok maradéktalanul pontos végrehajtásáért.

Vajon Zoltai és Landesmann urak olyan naivak lennének, hogy azt hinnék, az úgynevezett gyorshadtest, vagy később a 2. magyar hadsereg személyi állománya fasiszta érzelmektől dagadó hősi lelkesedéssel kerékpározott ki a Don-kanyar vágóhídjára, hiányos felszereléssel, nevetséges fegyverzetel csak azért, hogy a több mint kétszázezerből jó háromnegyed elvérezzen, megfagyjon, elpusztuljon!? Igen, lehet, hogy nem az ő mártíraik, hiszen ezek a szerencsétlenek csak „bőgatyás mucsai” parasztgyerekek vagy olajos kezű prolik voltak, de nekünk, a magyar népnek bizony mártírjaink ők, akiket magyar anyák, feleségek és porontyok hasztalan sirattak, a hómezőkön sírjaik sem találhatók már fel. Nem a faszizmusért harcoltak, talán nem is a bolsevizmus ellen, hanem csak azért, mert erre tettek esküt, ezt érezték kötelességüknek! Ők lennének a vétkesek azért, mert magyaroknak születtek s ágyútöltelék csinált belőlük a történelem? Mint ahogyan természetesen a zsidóság sem tehető egy pillanatig sem kollektíven felelőssé azért, mert Kun Béla, Corvin „Klein” Ottó vagy Szamuely Tibor véletlenül zsidók voltak, mint ahogyan azért sem, hogy újabbkori sötét történelmünket is jórészt zsidó származású vezérek keserítették meg Rákositól Gerőig, Farkas Mihálytól Péter Gáborig. Gaztetteiket nem zsidókként, hanem gazemberekként követték el.

Ennek a szóban forgó beszélgetésnek az anyagát elmulasztották elküldeni Tom Lantos úrnak, aki oly érzékeny lélekkel vigyázza a magyar közéleti tisztaságot és az emberi jogokat, mert ha figyelmesen olvasta volna Zoltai és Landesmann urak kijelentéseit, akkor kénytelen lenne megállapítani, hogy ha van Magyarországon számottevő, a „művelt nyugaténál” is jelentősebb antiszemizmus, akkor ezt közel sem az általa propagált Csurka-tanulmány tényleges vagy az úgynevezett „független” sajtó által interpretált tézisei, de nem is a televízióban hetente legalább kétszer ország világ előtt bemutatott, nácijelvényes, Árpádsávós zászlót lengető kis buta bőrféjű szíthatja igazán, aki azt sem tudhatja, eszik-e vagy isszák a faszizmust, hanem az ilyen, gyűlölettől fűtött féligazságok, célzatos hazugságok s – a jelek szerint – alaposan megfontolt ex cathedra-nyilatkozatoknak álcázott időzített bombák!

Sz. B., Budapest

Amikor kezdtünk belesodródni a második világháborúba – német nyomásra –, hozták a különböző antiszemita rendelkezéseket, főleg gazdasági vonalon, amit a kormányzat „szemlehungyásával” strómanokon keresztül kijátszottak.

Felmerül az is, hogy hány zsidót bűjtattak a rk. szerzetesrendek és polgári személyek, mert nem mindenki volt nyilas, csak a magyar nép alja, ami minden nemzetiségben megtalálható. E nyilasok adták a második világháború utáni kommunista „tömeg”-bázist, a riportban felsorolt zsidók vezetésével.

Az uraknak azon is el kellene gondolkodniuk, hogy milyen különbség volt zsidó és zsidó között: Mert például a Weisz–Kronin–Mauthner családoknak a németek adtak repülőgépet, hogy

„mobil”- vagyonukkal Portugáliába emigrálhassanak (így lett a WM-ből Göring Művek). Nem is jöttek többre haza, mert tudták, hogy mit jelent a szovjet megszállás. A magyar nép a kommunizmus bevezetése után (is) ugyanazt a szenvedést élte meg (halottakban is), mint a zsidóság a háború alatt.

Z. Gy., Budapest

Landesmann György, ön ravasz antiszemita!

Én nem születtem antiszemitának, és az ön álnok mesterkedése se csinál belőlem antiszemitát!

1940 őszén – búcsúzásakor – elnedvesedett szemmel öleltem meg azt a derék „magyar-zsidó” katonámat, akit – Erdélyért mozgósítva – behívtunk, de – felsőbb parancsra – „ki kellett csapnunk” a honvédkatonáink közül.

Tűzben, vérben, harcban született testvéreimként őrzöm emlékét annak a 4 zsidó munkaszolgálatos katonának, akik a doni bekerítésekben kitörő – vagy 300 főnyi – „22-es”-hez csatlakozva kértek tőlünk fegyvert, lőszert, és valamikor február 6-8-a között – amikor az utolsó bekerítésből törtünk ki – maradtak el tőlünk holtan, vagy súlyos sebesülten.

Ez a 4 zsidó nem volt árulója a hitsorsosainak. Derék magyarok voltak és magyar hősként haltak katonahalált!

1956 novemberének első vagy második napján felelősségre vont 2 „ludovikás” tisztból lett térképész technikus, hogy „mint a volt M. Kir. hadseregnek volt tartalékos tisztje, nem szégyellem magamat, hogy kommunista zsidókat mentek? Nem félek, hogy kidobnak az Anker-palota ablakából?”

Nem félttem. És nem félek ma sem – amikor „landeszmannok”, „gadógyörgyök” vérlázítóan pimasz megnyilvánulásai, mint éltető víz, öntözik, növelik a „bőrfejűek” zsidógyűlöletét – odaállni az általánosítva zsidózók elé és védeni a tisztességes zsidaink magyar becsületét. Címkéznek ezért ilyenkor persze „filoszemitának” (is). Hát akkor legyenek én csak címkézett filoszemita, de engemet ön, antiszemitizmust szító, provokátor, nem fog antiszemitává „átképezni”. Óva intem, ne merészelje hősi halott bajtársaimat a fasizmus segédcsapataként emlegetni! És ne merészeljen a magyar nemzet testéből senkit se kirekeszteni! A tisztességes zsidainkat se! Nem jár a vidéki Magyarországon? Nem látja, szerte az országban, a második világháború áldozatainak emlékművein – megkülönböztetés nélkül együtt – a hősi halott katonák, a polgári lakos áldozatok és az ön munkaszolgálatosként vagy deportáltként elpusztult hittestvéreinek a neveit is?

Ami azt illeti, vannak e kis hazában hőzöngő antiszemiták is. A tárgyalt vagy ehhez hasonló, bomlott agyra valló megnyilvánulásaikkal önök, a „landeszmannok”, „gadógyörgyök” nevelik ki őket. Nincs a magyar-zsidónak önöknél kártékonyabb ellensége!

Landesmann György! Azonkívül, hogy antiszemitizmust gerjessen, mi végre él még ön közöttünk Magyarországon?

Nagy János, Bonnyapuszta

Nevemet, címemet nem írom meg, mert bár nem tartozom semmilyen kisebbséghez – a „bőgatyás, fütyülős barackos” címkét vagyok kénytelen viselni –, be kell vallanom, hogy FÉLEK! 45 keserves év után még most is és egyre jobban! 59 éves, diplomás, protestáns, családos budapesti nő vagyok, egész életemben tanultam, dolgoztam, gyerekeket neveltem, emberhez méltóan igyekeztem a nehézségek között is helytállni.

Landesmann főrabbit a Nap Tévé „Lelki útavaló” című műsorából ismerem – és valóban

mindig lelki útravalót merítettem ószövetségi igehirdetéseiből. Legutóbb Eszter könyvéről és Púrim ünnepükről beszélt.

Most ezek a lenéző, gúnyolódó és mélyen sértő szavak egy „életforma” főrabbijának szájából hangzanak el. Ha a főrabbi ilyen szellemben vezeti híveit, ugyan hogy vélekednek és cselekednek közöttük sorstársai? A fentiek alapján semmiképpen nem érvényesülhet a Zoltai úr által idézett törvény, hogy „keresd annak a népnek a békéjét, ahol élsz”.

Sajnos úgy érzem, hogy ma hazánkban az igazi kisebbségi sorsot éppen a többségben lévő, sokat szenvedett magyar nép szenved el, mint már hosszú évek óta.

J. M., Budapest

Ez a riport teljes mértékben kimeríti a magyarellenes provokáció fogalmát, tehát kihívóan arcátlan és sértő a magyar nemzetre nézve. Ez egyben minősíti is a nyilatkozókat. Nyomban azt is le kell szögezni, hogy az elvetemült provokátorok nem fogják elérni a céljukat ezzel a tettekkel, mert a magyar nép még az ilyen aljas provokációkkal szemben is nagyon türelmes, megértő, visszafogott. Akik viszont ily módon képviselik a hazai zsidóság érdekeit, vállalniuk kell kijelentéseik minden következményét.

Nem tudok egyetérteni a szerkesztőségnek azon álláspontjával sem, hogy ezt a közzétett provokációt úgymond „tudomásul kell venni”. Ellenkezőleg, nem kell tudomásul venni, hanem lehetőleg minden fórumon le kell leplezni a nemzet- és magyarellenes gyalázkodásokat, s ebben nemcsak a sajtónak lennének feladatai, hanem az ügyészségeknek is, hiszen itt a magyar közösség elleni izgatás tényállása a napnál is világosabb.

B. G., Komárom

A budapesti rabbi urakkal folytatott beszélgetés nagyon felizgatott. Beszéltem kanadai zsidó ismerősökkel, azok mind elítélték Zoltai Gusztáv és Landesmann György kijelentéseit. Az egyik azt kérdezte: you mean they are real rabbies? Magyarul: azt mondd, hogy ezek igazi rabbik? Mikor azt kérdeztem, hogy ő milyen nemzetiségű, gondolkodás nélkül azt felelte: természetesen kanadai.

Amikor a gettókérdést a Heti Magyarországon felhozta a kérdező, a rabbi urak azzal feleltek: „kivándorolunk Izraelbe”. Lehet, hogy tévednek a rabbi urak. A szovjet zsidók is azt hittek, hogy Izrael a Paradicsom, aztán kiderült, hogy még a nyelvet se tudják. Ott nem lehet hőzöngeni.

A budapesti rabbi urak sajnálatra méltóan csak még jobban szítják a gyűlölet parazsát ahelyett, hogy azon dolgoznának, hogy megértés legyen köztünk és a zsidóság között. Mi nem azt kérjük, hogy asszimilálódjanak és magyarabbak legyenek a magyarnál (és ez vonatkozik minden kisebbségre), de ha már Magyarországon élnek, magyar állampolgárok, akkor annyit elvárhat a magyar nép, hogy segítsenek az ország újjáépítésében. (Istenem, hányszor kell ezt az országot újjáépíteni?) Azt szeretném, ha Zoltai úr és Landesmann úr azt mondaná: nézzétek, magyarok, mi együtt szenvedtünk, most megkezdődött a rendszerváltás, dolgozzunk együtt a közös jövőért, igaz, mi zsidók vagyunk, de itt élünk és itt akarunk élni veletek. Fogjuk meg egymás kezét és dolgozzunk együtt a gyerekeink és az unokáink jobb jövőjéért.

Akkor tényleg lesz itt ebben az országban béke és fejlődés, s majd ezt látják a szomszéd népek is, s akkor ők is összefognak velünk a békésebb közép-kelet-európai megegyezésért. Nekem nagyon rosszul estek Zoltai Gusztáv és Landesmann György kijelentései, remélem, hogy a közeljövőben kiigazítják ezeket a borzalmas gyűlölködő és arrogáns kijelentéseiket, és belátják, hogy csak úgy tudunk előrehaladni, ha összefogunk.

Jules Wurfer, Toronto

1993. március 26. HETI MAGYARORSZÁG

Landesmann-sztori

Tanulságos történetet hallottunk Landesmann Györgyről, a kiszólásiról híressé vált főrabbról. Ha korábban elfogadja Torontóban élő nagybátyja többszöri meghívását, elejét vehette volna a nagy viharoknak, amelyet a magyarságra sértő kijelentéseivel kiváltott. Az idős báty évekkor ezelőtt Torontó főrabbi volt, és szerette volna, ha unokaöccse átveszi tőle a hitélet vezetésével járó terheket. Landesmann rabbi – akkor még nem volt főrabbi – azonban kerekperccel nemet mondott, hangoztatva, hogy ő magyar, és nem hajlandó külföldre távozni. Még főrabbinak sem. Úgy tudjuk, nagybátyja halála óta Torontóban nem választottak még új főrabbit. Üres tehát a hely. Landesmann György most esetleg megpályázhatná.

(füzesi)

Csodálatos, hogy a zsidók golgotára akarták vinni Magyarországot, pedig minden falunak volt egy-két kereskedő zsidója, azokat a falu nagyon megbecsülte. Nem volt itt zsidó elleneskedés. A zsidók maguk terjesztik a hamisságot.

Elvetették a tiszta búzába a „konkolyt” és azon csodálkoznak, hogy a gyomot irtani kell?

A Landesmann-ügy izraeli visszhangja

Az Al Hamismar izraeli napilap pénteken részletesen ismertette a Landesmann-ügy fejleményeit, beleértve Antall József miniszterelnök és Dávid Kraus nagykövet ezzel kapcsolatos levélváltását. A kommentátor figyelemreméltónak tartja azt, hogy ebben a „belső összecsapásban, belső viszályban Antall miniszterelnök fontosnak ítélte a budapesti izraeli nagykövethoz fordulni”. A cikk szerint Landesmann kijelentése miatt „a magyarok haragosak, a zsidók zavarban vannak, az antiszemiták ünnepeket, és a magyar származású izraeliek örülnek, hogy ez a kérdéskör nem rájuk tartozik”.

Mint ismeretes, a budapesti vezető főrabbi a magyar és a magyar zsidó kultúra összevetésében a magyar kulturális értékek lebecsülésére ragadtatta magát, és ezért később bocsánatot is kért.

– Magyarországon – írja a szerző – nem csökken a zsidók száma, de az antiszemiták száma sem, miközben a bizonytalanság nő.

Dr. Schöner Alfréd, a magyarországi rabbitanács volt elnöke, aki két év óta Izraelben tanít, az MTI különtudósítójának kijelentette:

– Magyarországi rabbinikus pályafutásom alatt az egyik fő célkitűzésem volt elősegíteni a nyílt és őszinte párbeszéd megteremtését. Az azonosságtudat megtartása mellett is arra törekedtem, hogy harmóniát teremtsék az ország egyházai és nemzetiségei között.

Hangsúlyozta: – Meggyőződése, hogy egy magyarországi zsidó vallási vezetőben van önkritikus képesség, bölcs belátás, hogy ha valamiben téved, beismerje azt, és megkövesse azokat, akiket érdemtelenül bántott meg.

A Magyarországon botránnyá dagadt Landesmann-ügyben – akárcsak a zsidóságot érintő bármely kérdésben – Izraelben különböző vélemények hangzanak el, elsősorban a Magyarországról elszármazott zsidóság körében.

Az Antall-Kraus-levélváltást péntek déli angol nyelvű híradásában ismertette a Kol Izrael (Izrael Hangja) Jeruzsálemből sugárzott adása. A rádió idézte az ominózus Landesmann-nyilatkozatot és Antallt, aki szerint „a megjegyzés az antiszemitizmus kitörését eredményezheti”. A műsor utalt rá, hogy Antall Izrael budapesti nagykövetét kérte fel: vesse latba befolyását a rabbi kijelentésétől való elhatárolódás érdekében, míg a belügyminiszter bejelentette, hogy a főügyész dönt arról, kezdeményezzenek-e eljárást Landesmann főrabbi ellen. „Maga Landesmann azonban sajnálkozását fejezte ki és magyarázatként elmondta, hogy nyilván félreértettek szavait, amelyekkel dicsérni kívánta a kisebbségek hozzájárását a magyar kultúrához” – mutatott rá a műsor.

A mintegy 250 ezres izraeli magyar ajkú közvéleményt, köztük vezető magyar származású közéleti személyiségeket, erősen meglepte, hogy az üggyel kapcsolatban Antall József a budapesti izraeli nagykövethoz fordult. A magyar állampolgárságú főrabbi kijelentéséért – még ha helytelen is – Izrael nagykövete nem tartozik felelősséggel sem Magyarországon, sem a világ bármely más országában – vélekedtek egybehangzóan az üggyel kapcsolatosan az MTI különtudósítójának.

Ezt húzta alá elsősorban interjújában Jehuda Don professzor is, aki az Izraeli–Magyar Baráti Társaság köztiszteletben álló elnökeként nyilatkozott pénteken az MTI különtudósítójának. Jehuda Don professzor, a Tel Aviv-i Bar Ilan Egyetem budapesti születésű, 1947 óta Izraelben élő neves gazdaságtörténész professzora, egyben hat év óta az Izraeli-Magyar Baráti Társaság elnöke, akinek véleményét az ominózus ügyben a következőkben lehet összefoglalni:

Három komoly probléma vetődik fel. Az első az, hogy a rabbi megnyilvánulása tényszerűen hamis állításokat tartalmaz, tehát megkérdőjelezi, hogy a magyar kultúrában Radnóti és József Attila egyaránt fontos szerepet játszott, és közösen reprezentálja a magyar kultúrát.

A másik az, tette hozzá a professzor, hogy ha kizárólag a főrabbi kijelentéseit nézzük és eltekintünk az ugyancsak felháborító kérdésektől, ami külön megérne egy misét, akkor egyértelmű, hogy a főrabbi sértő kijelentéseket tett a magyar kultúrára. Közéleti ember ezt különösen nem kockáztathatja meg.

Antall miniszterelnök lépésével kapcsolatosan Don professzor kétségét fejezte ki, hogy Izrael állam nagykövete, bárhol a világon, így Magyarországot is beleértve, köze lenne az adott ország zsidó közösségét képviselő főrabbi kijelentéseivel. Más lenne a dolog lényege, ha például az izraeli főrabbitól függne a magyarországi főrabbi. De ez nem így van, húzta alá Don professzor.

– Tisztában kell lennünk azzal a ténnyel, hogy Izraelben nem úgy működik a rabbinárus, mint a Vatikánban a pápaság. Tehát nincs alárendeltségi viszony. Sokkal inkább lehet a zsidó vallásban a hierarchiát a református vagy az evangélikus egyházéhoz hasonlítani, fejtette ki Don professzor.

Ezzel együtt – mondta – mégis meg tudja érteni, hogy Antall József Dávid Kraushoz, a nagykövethoz fordult, és kikérte személyes véleményét az üggyről.

Ezzel azonban reméli, hogy a dolog lezárul és a kérdés a maga helyére kerül.

Az antiszemitizmus esetleges fokozódásával kapcsolatosan Don professzor kifejezte reményét, hogy Magyarország liberális demokráciává válik, és a magyarországi zsidóságnak nem lesz oka aggódni az antiszemitizmus miatt jobban, mint az angol vagy a francia, vagy akár a holland zsidóságnak.

Az Izraeli-Magyar Baráti Társaság elnökeként és közgazdászként is az a meggyőződése, hogy ha a magyarok jól érzik magukat Magyarországon, beleértve az életszínvonalukat is, akkor ott jó lesz élni a zsidóságnak is. Végül reményét fejezte ki, hogy a két állam között továbbra is

megmaradnak a jó kapcsolatok, a Társaság ugyanis ebben érdekelt.

Zsidók és magyarok

Beszélgetés Zoltai Gusztávval, a Magyarországi Zsidó Hitközségek Szövetsége és a Budapesti Zsidó Hitközség ügyvezető igazgatójával, az Európai Zsidó Kongresszus V. B. tagjával, és Landesmann György budapesti vezető főbissal. Az interjú 1992. december 8-án készült a Magyar Izraeliták Országos Képviselőtén.

- Sokan sokféleképpen magyarázzák az antiszemitizmust. Önök hogyan értelmezik?
- Z. G.: 600 000 áldozatunk van a zsidóüldözés miatt. Ezért mi is és utódaink is vérünkben hordjuk az ellen az irtózatot, amit úgy hívnak, hogy antiszemitizmus.
- L. Gy.: Az antiszemitizmus ma ugyanolyan erőltetett dolog az antiszemiták részéről, mint a médiaháború. Fent kell tartani, hogy elvonják a figyelmet a valóságos problémákról.
- Önök szerint van-e antiszemitizmus Magyarországon?
- Z. G.: A köztársasági elnök urat idézem, aki azt mondta: „Van antiszemitizmus Magyarországon, de nem ölt olyan méreteket, ami aggodalomra adhatna okot.”
- Az antiszemitizmus mit támad? Vallást, fajt, etnikumot? A zsidóság minek vallja magát?
- Z. G.: Nagyon nehéz ezt megfogalmazni. Amikor a kisebbségi törvény készült, mi a kormány tudomására hoztuk, hogy a magyarországi zsidóság a világ zsidóságának a tagja. De mivel itt élünk, ezért állampolgári és közjogi helyzetünkön nem kívánunk változtatni, tehát nem akarunk nemzetiség lenni.
- Mi a zsidóság? Vallás, faj vagy etnikum?
- Z. G.: Én erre egy szóval szoktam felelni: életforma.
- Sokszor elhangzik önökkel szemben az a vád, hogy nem akarnak asszimilálódni.
- Z. G.: A vallás és az asszimiláció két külön dolog. Igen, mi valóban az asszimiláció ellen vagyunk, de a vallási asszimilációra értjük ezt. Tehát magyarul; a zsidóság tovább élésének, fennmaradásának az egyetlen eszköze az asszimilációnak ellenállni. A magyar világtól nem kirekesztjük magunkat, hanem mi vallási törvények szerint élünk. Aki valamelyest ismeri a vallást, annak azt a törvényt is ismernie kell, ami így szól: „Dirsu et salom ha ír = keresd annak a népnek a békéjét, ahol élsz”. Az asszimilálódás nem elkülönülést jelent.
- L. Gy.: Gyűlölöm az asszimilációt, én mint főrabbi. Végre egyszer s mindenkorra le kéne tenni mindenkinek arról, hogy asszimiláció. Senki sem több mint a másik. Miért kéne asszimilálódni? Mert ha azt mondom, hogy asszimiláció, akkor egyértelmű, hogy van egy magasabb rendű valami és ahhoz kell asszimilálódni.
- Az miért nem asszimiláció, hogy itt él, itt költi el a pénzét, itt dolgozik bármilyen poszton, akár földműves, akár egyetemi tanár. Miért kell több?
- Kit tekintenek ma Önök zsidónak?
- L. Gy.: Meg kell hogy mondjam, hogy jóval kevesebbet, mint az antiszemiták.
- Z. G.: Aki anyai ágon zsidónak született és zsidónak vallja magát.
- Hány zsidó él ma Magyarországon?
- L. Gy.: Nem tudjuk, nem tartjuk számon, de több mint amennyit az antiszemiták szeretnének.
- Van arról pontos adatuk, hogy hány zsidó halt meg a II. Világháborúban?
- Z. G.: A történelmi Magyarország területéről 600 000, európai viszonylatban 6 millió.

- L. Gy.: Gyűlölöm a statisztikát. Teljesen mindegy, hogy 600 000 vagy csak egy.
- A zsidóellenes embereknek nem mindegy, mert ők azt mondják, hogy a zsidók papírokon a II. Világháború óta fokozatosan emelik a zsidóság veszteségének a számát. Azzal vádolják őket, hogy ezzel visszaélve tudatosan szítják az emberekben a bűntudatot.
- L. Gy.: Ez nem vád, hanem elmebetegség.
Különb is, kik hurcolták el a magyar zsidókat? A határig a magyar csendőrség és a magyar katonaság vitte el őket leszögezett vagonokban.
- Z. G.: A jeruzsálemi perben – ami Eichmann pere volt – a bíró kérdésére Eichmann ezt válaszolta: „hogy a 600 000 zsidó megsemmisítését nem Endrei és nem Baki, hanem a magyar nép támogatásával tudták csak végrehajtani”.
- L. Gy.: Az egész II. Világháború alatt annyi feljelentést nem kaptak, mint Magyarországról, hogy ez is zsidó, az is zsidó, amaz is zsidó. Ez Eichmann emlékirataiban is megtalálható.
- Z. G.: Vidéken 330 000-nél több olyan ingatlan van, ahonnan kiirtották a zsidókat, és a mai napig a szomszédok használják benne a bútort, a szőnyeget és minden egyebet. Nem németek lakják, hanem magyarok.
- Sokszor elhangzik önökkel szemben, hogy nem ismerik be hibáikat, amiket a történelem folyamán elkövettek. Gondolnak itt pl. a század eleji történelemre – Kun Béla, Szamuely Tibor, Landler Jenő működésére. Ők – köztudottan – zsidók voltak.
- L. Gy.: Hányan politizáltak abban az időben?
- Sokan. Mégis az történelmi tény, hogy amikor Szamuely végigment a Lenin-fiúkkal a falvakon, ott rettegésben tartották a polgári lakosságot. Útvonalukat akasztott emberek jelezték.
- L. Gy.: Hol? Ez hol van leírva? Honnan veszik ezt?
- Történelmi könyvekben lehet erről olvasni, mint ahogy lehet az 1945 utáni évekről is, amikor Rákosi, Gerő, Farkas, Vas Zoltán. Révai, Péter Gábor működött. Ezekről a zsidóktól a magyarországi zsidóság miért nem határolódik el?
- L. Gy.: Ez egy elmebetegség. Miért kéne elhatárolódni tőlük? Az inkvizíciótól elhatárolódott már a katolikus egyház? Nem határolódott el. Isten nevében gyilkoltak évszázadokon keresztül. Ki vonja felelősségre őket?
- Z. G.: Aki isteni törvények ellen vét, a mi vallási törvényeink szerint nem számít zsidónak.
- L. Gy.: Ha felsorolnánk azoknak a zsidóknak az értékeit a magyar kultúrában, amit ha kivonnánk Magyarországról, akkor nem maradna más, csak a bőgatya és a fütyülős barack.
- A mai kormány és a keresztény egyházakat képviselő főpapok megkövették a magyar zsidóságot azért, hogy nem tudták megakadályozni a német nacionalisták által elkövetett embertelenségeket. Nem gondolják, hogy ezt a nemes gesztust viszonzni illene?
- L. Gy.: A kormány mikor kért bocsánatot?
- Eszerint a kormány nem kért bocsánatot?
- L. Gy.: A kormány sosem kért bocsánatot. Mikor kért? Szeretném tudni! És hogyha bocsánatot is kért, akkor mi van? Bocsánatkéréstől nem lehet feltámadni.
- Mit tesznek, illetve mit szándékoznak tenni az antiszemitizmus ellen?
- L. Gy.: Semmit. Abszolúte semmit. Nekünk nem kell védekeznünk. Az antiszemitáknak rossz az antiszemitizmus, nem nekünk. A zsidóság kinőtt abból, hogy behúzódjon a gettóba és állandóan védekezzen. Ez az ország lesz szegényebb, ha nem lesznek zsidók. Nekünk van hova mennünk. Még egyszer nem lesz Auschwitz. Nincs még egy olyan nép, aki 2000 év után saját otthont épít. Mert Izrael állam megépült, van és lesz.
- Ezek szerint önök bármikor készek elmenni Izraelbe, ha a helyzet úgy adódik?
- L. Gy.: Ha a politika vagy a történelem rákényszerít minket, akkor mién ne?

- Z. G.: Izrael állam ezért jött létre. Izrael alapítólevelében benne van, hogy nyitva áll a világ bármelyik zsidósága előtt, hogy – ha az olyan helyzetbe kerül – Izraelben letelepedhessen.
 - Sosem olvastam vagy hallottam zsidó megemlékezések alkalmával, hogy saját áldozataik mellett megemlékeztek volna a hősi halált halt magyar katonákat. Miért nem vállalnak sorsközösséget a magyar nép mártírjaival?
 - L. Gy.: Nem a magyar nép mártírjai. Sajnálom, hogy felvállalják őket a magyarok.
 - A II. Világháborúban elesett katonákat?
 - L. Gy.: Igen, mert a II. Világháborúban – ellentétben a mai történelemhamisítással – a fasizmus mellett harcoltak a bolsevizmus ellen, és akkor a fasizmus volt a nagyobb veszély.
 - Befejezésképpen egy utolsó kérdést engedjen meg, ami talán békésebb lesz, mint az előzőek. Közeledik a karácsony, amit világszerte megünnepelnék az emberek. Ki így, ki úgy. Magyarországon egy zsidó ember hogyan éli ezt meg?
 - L. Gy.: Sehogyan. Ezt a zsidók nem ülik meg. A zsidó embernek megvannak a saját ünnepei minden évben, minden hónapban és minden héten.
 - Ezek szerint nekik ez a nap ugyanúgy telik, mint egy teljesen szürke hétköznapi?
 - L. Gy.: Így van. Ez nekünk egy teljesen szürke hétköznapi.
 - Meg karácsonyfát sem állítanak a gyermekeiknek otthonukban?
 - L. Gy.: Nagyon merem remélni, hogy nem.
- OMÁNYI KÁLLÓ GYÖNGYI

Ez a beszélgetés az Igen című lap karácsonyi számába készült. Ott nem jelent meg. A résztvevők hozzájárulásával adjuk közre, mint olyan állásfoglalást, amelyet megszívlelendőnek, vitatandónak, de mindenekelőtt tudomásul veendőnek gondolunk. (A szerk.)

1993. március 8.

Landesmann főrabbi sajnálja

(Munkatársunktól)

Élesen bírálta a Heti Magyarország hasábjain tett kijelentéseiért Landesmann György budapesti főrabbit Székely Gábor főpolgármester-helyettes lapunk tegnapi számában. Ő Landesmann távozását követelte. Feldmayer Péter jogász, a Zsidó Hitközségek Szövetségének elnöke pedig a Magyar Hírlapban kritizálta Landesmannt. A főrabbitól azt kérdeztük, miként reagál ezekre a véleményekre.

– Nem tudom, Székely úr kinek a nevében adott nyilatkozatot. Nyilván, mint magánember – de a rádió hullámain. Feldmayer Péter nyilatkozatát annak ellenére tette, hogy, tudta, a március 3-i hitközségi előljárói értekezleten az a döntés született – egyébként ott sem az ügyben érintett Zoltai Gusztáv, sem én nem szavaztunk –, hogy nekem kell helyretenni, ami helyretételre szorul – hangoztatta a főrabbi.

Arra a kérdésre, hogy ezek szerint van mit helyre tenni, azt felelte, hogy természetesen van. Idegességében hibásan reagált olyan kérdésekre, amelyeket provokatívnak érzett, például amelyek a zsidóság egészét teszik felelőssé Rákosiért, Szamuelyért. Mint mondotta, inkriminált kijelentését, amely a magyar kultúra lebecsüléseként volt értelmezhető, sajnálja. „Meggövegek ezért minden jó érzésű magyar embert” – jelentette ki Landesmann György; hozzátéve: igazában azt kellett volna kifejtienie, hogy nincsenek tiszta kultúrák, a magyar kultúrkörben

annak szerves részeként elevenen élnek arab, zsidó, szláv, sőt török elemek is. Hozzátette, olyan tanároktól tanult, akiktől a magyar kultúra tiszteletét sajátíthatta el, Scheiber Sándor például Arany és Mikszáth egyik legjobb ismerője volt. Kifejezetten hibájának érzi, hogy miután az Igen című katolikus hetilap nyilván okkal, nem közölte nyilatkozatát, hozzájárult annak a Heti Magyarországon való publikálásához, olyan címmel, amelyet csúsztatásnak tart.

1993. március 8. hétfő

Székely Gábor szerint Zoltay és Landesmann alkalmatlan

(Munkatársainktól)

Székely Gábor, Budapest főpolgármester-helyettese vasárnap a rádió Gondolat-jel című műsorában kijelentette: megítélése szerint Landesmann György budapesti főrabbi és Zoltay Gusztáv, a Magyarországi Zsidó Hitközségek Szövetségének ügyvezető igazgatója nem alkalmasak arra, hogy a magyarországi zsidóságot „vezessék”.

Székely Gábor lapunk kérdésére elmondta: e nyilatkozatának háttere, hogy a Heti Magyarország február 26-i számában Landesmann György főrabbi és Zoltay Gusztáv olyan kijelentéseket tettek, amelyek nem lehetnek azonosak a magyarországi zsidóság nézeteivel. Így például Landesmann György egy kérdésre azt nyilatkozta: „...Ha felsorolnánk azoknak a zsidóknak az értékeit a magyar kultúrában, amit (sic!) ha kivonnánk Magyarországról, akkor nem maradna más, csak a bőgatya és a fütyülős barack...”

– Én nem hiszem, hogy például Móricz Zsigmondot, Németh Lászlót nekem kellene a védelmembe venni. Az persze más kérdés, hogy én is úgy vélekedem: a magyar kultúra a zsidó származású magyar művészek nélkül szegényebb lenne. A másik: én nem fogadom el azt a nézetet, hogy te magyar vagy, én zsidó. Ez a szemlélet – amely az interjúból egyébként kitetszik – tőlem teljesen idegen. Mi zsidó származású magyarok vagyunk. Nem akarom megbecsülni, vajon hány zsidó származású ember él ma Magyarországon. Abban viszont bizonyos vagyok: többségtik – jóval nagyobb részük – nem ért egyet Landesmannék érvelésével, az ilyen nézetek ellen tiltakozik – fogalmazott Székely Gábor.

Korábban már mások is tiltakoztak az idézett kijelentés ellen. Singer Ödön óbudai főrabbi lapársunknak elmondta, hogy a legmélyebben fel volt háborodva a kijelentés hallatán, „hiszen ha nem járunk csukott szemmel, reggelig sorolhatnánk az ellenpéldákat Petőfi Sándortól kezdve Arany Jánoson át Szent-Györgyi Albertig”.

Az interjú a zsidó hitközség vezetőivel eredetileg az Igen című katolikus lap számára készült még karácsony előtt. Ott nem jelent meg, a közlést nem vállalták. A Heti Magyarország a résztvevők hozzájárulásával jelentette meg a beszélgetés szövegét.

Landesmann György főrabbi a múlt héten egy lapársunknak nyilatkozva elismerte: néhányszor valóban elragadtatta magát. A főrabbi szerint a beszélgetés valójában arról folyt, hogy a magyar kultúra a Kárpát-medence népeinek kultúrájából tevődik össze, szerinte egyértelmű nemzeti kultúráról itt egyik etnikum esetében sem lehet szó.

Landesmann György végül elismerte: „Elképzelhető, hogy, idegességemben itt-ott pontatlanul fogalmaztam”.

http://gyula.czegledy.hu/cgi-bin/czc/index.cgi?mod=3&id=617&rovat_id=11